

Landskap: Småland Upptecknat av: J. A. Göth
 Härad: Uppvidinge Adress: Brås
 Socken: Sör Berättat av: Densamme
 Uppteckningsår: 1941. Född år ..... i .....

Tras i "Kosmi- el. kosmeknivas" L. U. F. 36

"Västäl," - användes vid operatio-
ner av husdjur. s. 1.

"Stäl i hembäret." s. 1.

Koskarning av knivblad för sjuk-
domar hos djur. s. 1.

Bot för "mostulna" djur. s. 1.

Västäl i badugårdsströklarna, -
skyddade djuren. s. 1.

Trullkrant av. s. 1.

Kosmi, eller Kosmeknivar.

De båda benämningarna har jag aldrig hört i min bygd. (Norra Uppvidinge) Men har nog något som motsvarar det här och det är "Våastål". En bit som bröts ur eggjärn av våda, kallades våastål, både den utbrutna biten och verktyget som då var bruten ur. Vid hemmagjorda operationer av husdjur, användes alltid våastål en avbruten "täljestubb"=slidkniv eller grövre arbetskniv. Eller också en "läkniv"= fällkniv, var dyrbara saker som en bonde aldrig lemnade från sig frivilligt. Om en sådan kniv blev stulen, betydde det sjukdom bland människor och djur, hos som blivit bestulen. Men i regel ångrade sig tjuven innan han dog och bar hem stulna, som sedan kallades "stålet å hembåret"=Stulet och hemburet. Den kniven fortfarande ofelbar att operera med, men dessutom botade han de äldre flesta får invertes sjukdomar, om man skavde av några små korn av knivblåde för viss utdomar, eller av skaftet för andra. Isyrnerhet om knivskäftet var gjort av behövdes bara lite "skav" som lades in i bröd, eller degbullar och som stoppades i det sjuka djuret, i tri helia namn amen. En kniv eller yxa, eller vilket vapen så helst, som användts som mordvapen var ännu förnämre och fullständigt ofelbart, har en liten läggkniv med benskaft, som klingan bröts av och fastnade i såret blev förstås blodförgiftning och den skurne dog. Det var ju en tattare och der gjorde det blev straffri. Nu hade han ett bra bote och skyddsmedel, men så blev ven stylen, men efter många år hemburen och nu var han ofelbar. När torparen Al Rapp lemnade sitt torp kom han till mig med kniven och sade. -Ja här inga kråk å ja vell inte bota andras, vell du ha denne häre te samlingarna så få du. Jag och tackade, det var ju en sådan jag letat efter i många år. Det har skavets my på benskaftet och Alfred talade om att hästar botats för vre, och alla slags botats när varit "Mostulna". Hur de botats för vre, har jag väl hört talas om, när aldrig sett. När få och får varit modstulna har de skuret ett kors i skinnets undersidan av svansen uppe vid svansroten. Bitar av våastål slogs i ladugårdst larna, för att skydda djuren, det slogs i bogträ för att skydda hästarna och så lades i trollknutor som lades ned i båsen eller borrades in i trösklarna. Det är ungefär vad jag vet om knivar.